Ħjiel qasir dwar xi Personaġġi li nisġu l-istorja tar-Raħal tagħna

L-EWWEL PARTI

L-istorja tal-personaġġi li sawru ħajjiet raħalna nistgħu naqsuma f'żewġ parti, f'dik ta' dawk li nisġu l-istorja ċivili ta' Għajnsielem u f'dik ta' dawk li sawru l-parti pjuttost reliġjuża.

Il-bidu ta' l-istorja ta' Għajnsielem bħala lokal hu diffiċli li wieħed jikxfu meta l-istess isem " Għajnsielem" hu oskur kif inħoloq. Jiena għalija anqas naf min kienu dawk li waqqfu l-Imrejżbiet u forsi xi lokalitajiet oħra. Qatt ma smajt kif inħolqu ċerti ismijiet tat-triqat tagħna, bħal ma ngħidu aħna 'Triq Bengħażi' u oħrajn, għalhekk se nillimita nikteb biss fil-qosor dwar ftit personaġġi kif ġejt mitlub nagħmel mis-Segretarju ta' l-Għaqda Mużikali 'San Ġużepp', is-Sur Kevin Cauchi.

1) l-Gran Mastru Ramon Perellos Y Roccaful. Ir-rabta ta' dan il-Granmastru ma' Għajnsielem hi għax hu kien ,bil-kunsens tal-Kunsill tiegħu li waqqaf a spejjeż tat-Teżor loġġar li jinfed mal-għajn tal-Ħasselin, b'taħtu disa' vaski għall-ħassiela tar-raħal ta' Għajnsielem. Ramon Perellos , Aragoniz, sar Gran Mastru ta' Malta fis7 ta' frar,1697, u miet fl-10 ta' Jannar 1720 . Minnu jingħad li għen ħafna fl-iżvilup u kabbar il-kummerċ.

2) Il-Gran Mastru Martin Garzes. Dan il-Gran Mastru ta' nisel Spanjol ħa f'idejh is-setgħa ta' Gran Mastru fit-8 ta' Mejju, 1595, u kien meqjuż bniedem simpatiku ħafna mal-poplu Malti . Ħinu u ġidu ħadmu bi sħiħ għall-iżvilupp tal-Belt Valletta u ta ħafna privileġġi lin-nies ta' l-Imdina. Dan il-gran Mastru miet fis-7 ta' Frar , 1600. Hu kien li bena t-torri famuż biex iħaress id-difiza ta' Għawdex fuq ir-riħ taż-Zewwieqa . Dan it-Torri, imsejjah ta' Garzes kienet messitu x-xorti ħażina għax ġie maħatut mill-Ingliżi biex bil-ġebel tiegħu tinbiena t-triq tax-Xatt

3) Il-Gran Mastru Antonio Manuel De Vilhena. Antonio Manuel De Villena, Portugiz beda jsaltan fuq il-Maltin fis-19 ta' Ġunju, 1772 . Dan is-Sultan kien rebaħ il-qalb u l-istima tal-poplu Malti sa l-aħħar nifs li ħa fit-12 ta' Diċembru, 1763. Il-Gran Mastru Antonio De Vilhena fil-1732 kien ħaseb biex fit-Xatt tagħna jinbena imkien, imsejjah "Osteria" jew tverna , fejn wieħed jista' jdabbar rasu u għall-Maltin waqqaf opri filantropiċi u ħaseb biex fil-Belt Valletta jinbena teatru, li llum jissejjah t-Teatru Manuel.

4) Gerald Lord Strickland .Il-Prim Ministru ta' Malta. Lord Strickland twieled fil-Belt Valletta fil-24 ta' Ġunju,1861, ħa l-edukazzjoni tiegħu f'Malta u wkoll fl-Ingilterra u fl-Italja. Dan il-Prim Ministru kien dak li fix-Xatt jew fl-Imġarr ta' Għawdex bena l-'breakwater" l-antik għar-ripar ta'l-opri tal-baħar u biex il-vapuri żgħar ta' żmienu setgħu jintrakkaw mal-moll biex il-passiġġieri li kienu jaqsmu bejn il-gzejjer Maltin ma kienx ikollhom jirkbu fuq id-dgħajjes tal-barklori.

5) Sir Gaspard Le Marchant Nibqgħu fix-Xatt; wara d-dominazzjoni ta' Ordni tal-Kavalieri ta' San Ġwann u t-tkeċċija tal-Franċiżi Malta kienet għaddiet għal Stat ta' Kolonja Ingliza u Sir Gaspard Le Marchant sar gvernatur ta' Malta f' April tas-sena 1857 u mexxa l-Maltin għal xi sitt snin . Matul it-tmexxija tiegħu fost tant affarijiet li għamel kien li fannad u tawwal il-port il-Kbir ta' Malta u l- konnessjoni tiegħu mar-raħal tagħna hi għax kien hu li bena fit-triq tax-Xatt il-Għajn għax-xorb tal-bhejjem li, għalkemm mhix fil-post fejn bnieha hu, sa llum din il-għajn hekk sabiħa għadha ġġib ismu u billi li f'dan l-aħħar żminijiet sarulha xi tiswijiet naħseb li għadha tiffunzjona,

6) Bailiff Jacques Francois De Chambrai . L-aqwa sit storiku u mponenti ċivili mibni f'Għajnsielem taħt it-tmexxija ta' l-Ordni Gerosolomitan hu bla dubju ta' xejn hi l-famuza Fortizza Chambrai mibniha bil-generosita' tat-twajjeb u religjuż il-Balliju Chambray. Jacques de Chambray twieled minn familja nobbli f' Evreus fl-1687 u ta' għoxrin sena kellu ġa' karriera mill-isbaħ fl-Ordni bħala paġġ tal-GranMastru Perellos li għax kien gwerrier qalbieni kien għażlu fl-espedizzjoni mibgħutha biex tiddefendi l-Ordni. De Chambrai kien benefattur kbir għall-bini tal-Belt Fortizza Chambrai għax hu għaliha kien nefaq ġidu kollu, tant li għar-ruhu hu mbagħad ittama fil-generosita' tal-Maltin . Bħal kulħadd De Chambrai, wara li kien irċieva ħafna onorifiċenżi, kellu jgħaddi għad-dinja l-oħra fl-eta' ta' tmienja u sittin sena nhar it-28 ta' April 1756.

7) Il-Patriott Għajnselmiż l-Arċipriet Saver Cassar. L-Arċipriet tal-Matriċi, l-għaref patriot Dun Saver Cassar twieled f'Għajnsielem fi Triq Mġarr x'imkien qrib it-Torri ta' Santa Ċeċilja nhar id-29 ta' Diċembru, 1846, u kien ġie mgħammed fil-parroċċa tan Nadur. Dun Saver kien mexxej qalbieni Għawdxi li kellu l-ħila u l-kuraġġ li jqum kontra l-Franċiżi li kienu ħakmu l-Gżira tagħna . Hu kien ukoll li ħadem sa minn kmieni biex l-Għawdxin ikollhom l-isqof tagħhom. Milli jidher l-Inglizi wiċċ ma tantx tawh u magħhom ukoll hutu l-Għawdxin kienu wisq berdin.

8) Il-Kmandant Bernardo Macedonia. Biex inkun sinċier ngħid li tagħrif dwar dan il-Kmandant Kavalier ma sibx, ngħid biss li hu kien, li fis-sena 1613, tella' t-Torri hekk imsejjah ta' Santa Ċeċilja. L-istess ngħid dwar l-Inġinier Mederico Blondel li fuq pjanta tiegħu kien mibni ta' t-Torri ta' l-Mġarr ix-Xini li jinsab fil-Punent ta' Għajnsielem.

9) Minkejja li dejjem jibqa' xi wħud oħra li jkunu sawru l-istorja ċivika ta' Għajnsielem jien se nagħlaq din il-lista tal-personaġġI storiċI bl-ismijiet ta' l-aħwa Mabbli u Ġużeppi Cauchi.

Mabbli Cauchi twieled f'Għajnsielem fil-5 ta' Marzu, 1917, minn Anglu u Natalina nee'Cassar u fit-

30 ta' April,1940, ħa b'martu lil Stella,mwielda Said minn Nadur Kien magħruf bħala bniedem ċajtier u ta' viżjoni artistika u immaġinattiva. Fil-1948 ħaddan il-karriera politika, l-ewwel mal-Partit ta' Jones u li meta dan ikkrolla Mabbli ngħaqad mall-Partit ta' Boffa u bħala politikant spiċċa mal-Partit Nazzjonalista. Mabbli Cauchi kemm bħala membru parlamentari wettaq diversi opri ta. fejda f'Għajnsielem u li għadna ngawduhom sal-lum. Bħala tifkira tiegħu f'Għajnsielem tinsab għalieh imsemmija il-"Playing Field " li tinsab fil-qalba tar-raħal.

Ġużeppi Cauchi kien qisu l-id il-leminija ta' ħuh Mabbli. Ġużeppi Cauchi twieled ukoll f'Għajnsielem fil-10 ta Awissu,1915, u ġie mgħammed mill-Kappillan Franġisk Mizzi fil-Knisja tal-Madonna ta' Loretu u tawh l-isem ta' Ġużeppi- Lorenzo. Mill-iskola primarja ta' Għajnsielem għadda għal dik sekondarja tas-seminarju, u fis-sena 1942 iżżewweġ lil Agnes Gauci. Kif jidher mir-ritratti tal Banda San Ġużepp, hu kien l-ewwel katubier tal-Banda tagħna u miet bħala Presient tagħha wkoll. Fil-bidu l-professjoni tiegħu kienet ta' nurse u miet meta kien għadu Ward Master fl-isptar mentali ta' Chambrai. .Ġużeppi Cauchi kien involut u attiv f'ħafna għaqdiet mhux biss tar-raħal ta' Għajnsielem imma wkoll fil-Gżira Ghawdxija in generali.

IT-TIENI PARTI

Il-għan tat-tieni taqsima hu li jissemmew fil-qosor għall-aħħar xi personaġġi li sawru l-istorja ta' Għajnsielem bħala parroċċa. Jiena jidhirli li l-ewwel isem li għandu jinkiteb hawn hu tall-misterjuż Anġlu Grech, imlaqqam "Tax-Xini" minn Għajnsielem, li, skond tradizzjoni ta' min joqgħod fuqha, lilu kienet dehret is-sinjura misterjuża li talbitu jwaqqaf niċċa għad unur tal-Madonna ta' Loretu. Mat-twaqqif ta' din in-niċċa bdiet, jew forsi tkompliet tikber, id-devozzoni lejn il-Madonna ta' Loretu, sa kemm wasal iż-żmien li l-hara, imsejha Għajnsielem, saret parroċċa.

It-tieni personaġġ li għandu jissemma jixraq li jkun Indri Xuereb, imlaqqam "Tal-Mozrud, iben Ġużepp, devot kbir tal-Madonna, li ta' kull filgħaxija kien jiġbor in-nies,quddiem in-niċċa fuq imsemmija,biex hemmhekk jingħad ir-rużarju mqaddes. Meta kien wasal iż-żmien li tinbena knisja. Indri, li kien tagħha l-ewwel prokuratur, ingħaqad ma' Franġisk Merċieca (benefattur) u flimkien marru n-Nadur għand il-kappillan ta' dak iż-żmien, ir-Reverendo Dun Franġisk Sapiano, u lilu wrewh ix-xewqa li f'Għajnsielem ikollhom knisja. Il-kappillan F.Sapiano laqagħhom tajjeb u wegħedhom li hu stess imur għand l-Isqof ta' Malta, li kien Fra Don Ferdinando Mattei, għal permess tal-bini tal-knisja, ħaġa li ġiet mogħtija f'qasir żmien.

Hawn issa jidħol fix-xena l-Pittur Mikiel Busuttil (1762-1831), il-pittur li pitter l-qwadru titulari għal din il-knisja mibnija għad unur tal-Madonna ta' Loretu, knisja li bdiet tiffunzjona fis-sena 1820 . Mikiel Busuttil trabba l-Belt Valletta u tgħallem taħt idejn il-pittur Malti Rokku Buhagar, imbagħad intbagħat Ruma fejn tħarreġ fid-disinn u l-iskultura fil-magħrufa Akkademia di San Luca. Hu ħalla bosta opri tal-pittura kemm f'Malta kif ukoll f'Għawdex fosthom il-kwadru titulari li għadna ngawdu fil-knisja l-qadima tagħna.

Fil-24 tax-Xahar ta' Diċembru,1842, Dun Anton Cauchi mir-Rabat ta' Għawdex beda l-ħidma pastorali tiegħu fil-knisja ta' Għajnsielem bħala Viċi-Kurat u kellha tkun il-ħidma għaqlija tiegħu biex inkisbu l-permessi meħtieġa biex il-knisja ta' Għajnsielem tiġi mgħollija għad-dinjita' ta' parroċċa.

Kien dan il-Kappillan għaqli li ġabarr minn fomm ix-xjuħ l-istorja tad-dehra tas-sinjura sabiħa li kienet talbet li ssirilha niċċa ddedikata lil-Madonna ta' Loretu u indikatlu l-lok fejn kellha tinbena.

Fl-istorja tal-parroċċa tagħna kellu sehem ukoll importanti l-Isqof Mons. Publiju da Conti Sant li fuq rakkomandazzjoni tiegħu b'digriet tal-20 ta' Jannar, 1855, il-Papa Beatu Piju IX għamel il-knisja ta' Għajnsielem parroċċa għaliha. Għalhekk kemm il-Kap. Dun Anton Cauchi, kemm l-Isqof Publiju da Conti Sant kif ukoll il-Beatu Papa Piju IX huma fost l-personaġġI importanti li kellhom sehem fl-istorja tal-Parroċċa ta' Għajnsielem.

F' Għajnsielem mhux knisja waħda għandna, imma erbgħa u għalhekk fost il-Personaġġi storiċi rridu ndaħħlu lil-Isqof Mons, Pietro Pace, Għawdxi bħalna, li kien il-moħħ li ħolom bil-bini tal-knisja tal-Madonna ta' Lourdes u wkoll lil Kustodju P.Anton Cesal O.F.M., bniedem ta' kapaċitajiet xejn kumuni, li b' determinazzjoni rnexielu jġib f'Għajnsielem il-Patrijiet Fraġiskani Minuri, tinbena l-knisja u l-kunvent ta' Sant' Antnin, imwiezien iva minn distinti benefatturi.

Bit-tħabrik ta' Mons. Ġużeppi Depiro, ta' Patri Anġlu Pizzuto O.S.A. tas-Sinjorina Ġużeppa Debono twaqqfu f' Għajnsielm diversi opri filantropiċi u biex nibqgħu dejjem fuq personaġġi storiċi, li ġia' għaddew għad-dinja l-oħra, nagħlqu din il-kolonna bl-ismijiet tal Wisq Rev. Kappillan Franġisk Miżżi, li fi żmienu sar il-proġett u l-bidu tal-knisja l-ġdida u tal- Mons. Espedito Tabone li wassalha sat-tmiem.

Tfittex 'l hawn u tfittex ' l hin dejjem issib iżjied lil min issemmi u għalhekk inħallu għal ta' warajna biex jiktbu l-istorja dettaljata u b'mod professjonali tar-raħal u tal-parroċċa tagħna bħal ma għamlu bosta rħula u bliet ta' pajjizna biex l-istudenti u t-tfal tagħna jkollhom materjal bizzejjed għar-riċerki u wkoll biex ir-raħal tagħna jkollu storja miktuba b'mod professjonali.

Minn Dilettant